

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА НАПН УКРАЇНИ

Освітньо-наукова програма
підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому рівні вищої освіти у галузі 01 «Освіта / педагогіка»
за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» «Педагогічна освіта і освіта дорослих в Україні і зарубіжжі» /
«Pedagogical and Adult Education in Ukraine and Worldwide»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни «Національна система вищої освіти в історико-педагогічному контексті».

Викладач Аніщенко Олена Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу андрагогіки.

Профіль викладача <http://ipood.com.ua/data/Portfolio/Anishchenko.pdf>

Контактний телефон +380975473696

E-mail: evaler58@ukr.net

Сторінка дисципліни <http://ipood.com.ua/phd-011/>

Консультації очні понеділок і четвер з 14.00 до 15.00

Онлайн-консультації за попередньою домовленістю у робочі дні з 10.00 до 17.30 (Skype: [andragogika_olena](#)).

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

На початку ХХІ століття особливо важливого значення набувають неперервна освіта, освіта дорослих, складовою яких є вища освіта. Нові вимоги до підготовки сучасних фахівців зумовлюють актуальність модернізації системи національної вищої освіти. Серед пріоритетних завдань національної системи вищої освіти, поряд із необхідністю інтеграції до Європейського освітнього простору, актуальності набуло збереження та збагачення української освітньо-історичної спадщини. Трансформаційні процеси у вищій освіті мають базуватися на здобутках української вищої школи, передбачати збереження й примноження національних традицій в освіті.

Розвиток національної системи вищої освіти доцільно висвітлювати в історико-педагогічному контексті (ХVІ – ХХІ ст.) із урахуванням певних особливостей, тенденцій, притаманних різним хронологічним періодам її розвитку.

Сучасний етап реформування системи вищої освіти в Україні характеризується помітним посиленням уваги до історико-педагогічних проблем її розвитку. З огляду на це актуальність вивчення дисципліни визначається тим, що звернення до історії розвитку вищої освіти суттєво розширює уявлення про еволюцію систем викладання у закладах вищої освіти різних типів; про закономірності розвитку національної вищої освіти на тлі соціально-політичних і культурних змін, що відбувалися в державі. Викладене вище зумовлює необхідність і доцільність вивчення історії розвитку системи вищої освіти в Україні здобувачами ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у галузі 01 Освіта, педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки відповідно до навчального плану їх підготовки у рамках опанування нормативного курсу «Національна система вищої освіти в історико-педагогічному контексті».

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни «Національна система вищої освіти в історико-педагогічному контексті» – формування у здобувачів знань з історії розвитку національної системи вищої освіти, провідних тенденцій і прогностичних напрямів розвитку освітніх процесів в Україні; актуалізація історико-педагогічного досвіду в контексті сучасних перетворень у сфері національної вищої освіти; розвиток аналітичних і когнітивних умінь здобувачів, що сприятиме усвідомленому набуттю знань та адекватному використанню історико-педагогічного досвіду у практичній діяльності. Дисципліна також спрямована на розвиток свідомої громадянської позиції, здатності цінувати та поважати мультикультурність.

Передбачається самостійна дослідницька діяльність, проведення лекційних, практичних, семінарських занять, індивідуальні завдання.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Національна система вищої освіти в історико-педагогічному контексті» є формування таких компетентностей:

загальних компетентностей:

- **аналітичні уміння.** Здатність до пошуку, відбору, аналізу й оброблення інформації, до формулювання самостійних тверджень, положень, оцінок. Здатність до організації і проведення фундаментальних, прикладних науково-педагогічних досліджень (**ЗК 1**);

- **когнітивні уміння.** Здатність до здійснення класифікацій отриманого нового знання (визначення причинно-наслідкових зв'язків, принципів, сукупності методів тощо) за результатами емоційного переживання і осмислення рангу наукової новизни власного наробку. Здатність планувати та керувати власним часом (**ЗК 2**);

- **ціннісні орієнтири.** Уміння цінувати та поважати мультикультурність. Здатність діяти на засадах соціальної відповідальності і з дотриманням свідомої громадянської позиції (**ЗК 8**);

фахових компетентностей:

- **готовність до генерації власних ідей щодо наукових інновацій;** здатність до побудови шляхів і способів створення нового наукового продукту, творчого підходу до розв'язання обраної наукової проблеми за результатами опертя на методологію філософського і загальнонаукового рівнів. Готовність до розробки змісту, технологій і окремих методик забезпечення функціонування певних складників системи неперервної національної освіти у вимірах конкретно-наукового методологічного розгляду (**ФК 4**);

- **здатність здійснювати історико-педагогічний аналіз** педагогічного явища в динаміці та часовій послідовності; здійснювати аналіз історії розвитку ідей педагогів, науковців, традиції оригінальних систем підготовки вчителя провідними педагогічними навчальними закладами України, доцільно здійснювати періодизацію розвитку національної і зарубіжної освіти (**ФК 9**);

- **здатність застосовувати самоаналіз та самооцінку.** Здатність моделювати у професійному бутті динаміку власного професійно-культурного розвитку у вимірах потенціалу таких властивостей особистості, як комунікативність, інтелектуальність, інноваційність; здатність до реалізації професійної творчості як засобу кар'єрного руху на рівні її впливу на професійно-культурний розвиток; до професійної самоосвіти і самовиховання (**ФК 13**).

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому передбачено використання сучасних інформаційних технологій, комп'ютерної графіки, аудіо та відео матеріалів, онлайн консультування тощо.

Під час сесії формат очний (*offline / Face to face*), у міжсесійний період – дистанційний (*online*).

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання дисципліни «Національна система вищої освіти в історико-педагогічному контексті» можна вважати успішними за умови досягнення предметних результатів:

- здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі педагогічної освіти і освіти дорослих, що передбачає ґрунтовне переосмислення наявних та створення нових цілісних знань на основі історико-педагогічного досвіду національної вищої освіти (**ПРН 4**);

- здатність здійснювати обґрунтування методологічних засад розвитку педагогічної освіти і освіти дорослих в українському і зарубіжному контексті; визначати тенденції розвитку педагогічної освіти і освіти дорослих в синхронічному і діахронічному вимірах (**ПРН 15**);

- здатність розв'язувати процесуальні проблеми організації навчання у сфері педагогічної освіти і освіти дорослих, що передбачає вміння адаптовувати технології навчання з урахуванням індивідуальних освітніх потреб та розробляти інноваційні технології з метою удосконалення освітнього процесу (**ПРН 18**).

Форми і методи діагностики успішності навчання: аналіз, бесіда, вправи, тестові завдання, завдання до практичних занять і для самостійної роботи, індивідуальні навчально-дослідні завдання та захист творчих проєктів.

ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг – 30

Кількість годин: лекції – 4, практичні – 4, семінарські – 4.

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	8
самостійна робота	18

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна / вибіркова
2	3	1,2	011 Освітні, педагогічні науки	1	1	залік	нормативна

ПРЕРЕКВІЗИТИ

Ефективність вивчення дисципліни «Національна система вищої освіти в історико-педагогічному контексті» значно підвищиться, якщо здобувач умотивований до актуалізації раціональних ідей історико-педагогічного досвіду в сучасних умовах розвитку вищої освіти в Україні; зацікавлений у розвитку здатності розв'язувати комплексні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань і людиновимірної, особистісно орієнтованої практики; має навички самостійного опрацювання наукових та інших джерел на паперових та електронних носіях, досвід проектної діяльності з історії освіти, опанував на рівні бакалаврату й магістратури дисципліни гуманітарного спрямування відповідно до фаху, здобутого у закладі вищої освіти.

ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ /ОБЛАДНАННЯ

У період сесії використовується медіапроектор; бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом і викладачами з приводу проведення занять і консультацій.

У міжсесійний період використовується комп'ютерна техніка (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніка для комунікації з адміністрацією, методистом, викладачами та підготовки (друку) роздаткових матеріалів.

ПОЛІТИКИ ДИСЦИПЛІНИ

При організації освітнього процесу в ШООД імені Івана Зязюна НАПН України майбутні доктори філософії, викладачі, адміністрація діють відповідно до: Положення «Про аспірантуру і докторантуру» в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Положення «Про забезпечення якості освіти в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України», Положення «Про політику академічної доброчесності в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України», Положення «Про порядок реалізації права на академічну мобільність в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України», Положення «Про оцінювання результатів навчання у процесі реалізації освітньо-наукових програм підготовки майбутніх докторів філософії в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України», Положення «Про визнання результатів неформальної освіти у процесі реалізації освітньо-наукових програм підготовки майбутніх докторів філософії в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України» тощо.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Тиждень, дата, години	Тема, основні питання (розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)	Форма діяльності (заняття) / формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін виконання
Згідно з розкладом	<p>Змістовий модуль I. Національна система вищої освіти в історико-педагогічному контексті.</p> <p>Тема 1.1. Особливості розвитку вищої освіти на теренах України (XVI – XIX ст.)</p>	<p>Лекція <i>Face to face, Online</i></p> <p>Самостійна робота <i>Online</i></p>	Презентації, роздаткові матеріали	4, 9, 10, 13, 16, 21.	Заклади вищої освіти на теренах України: передумови виникнення, основні тенденції розвитку. Організація та зміст освітнього процесу у перших університетах України. Класичні університети. Вища освіта як система у другій половині XIX ст. – першому десятилітті XX ст. (зміст, організаційні форми, методи навчання).	1-10 балів	Жовтень
Згідно з розкладом	Тема 1.2. Розвиток вищої освіти як системи в Україні (1917 – 1990 роки)	<p>Лекція <i>Face to face, online</i></p> <p>Самостійна робота <i>Online</i></p>	Презентації, роздаткові матеріали	10, 11, 12, 13, 16, 17.	Основні тенденції розвитку вищої освіти в Україні упродовж 1917 – 1920 років. Сутність освітньої політики у галузі вищої освіти в 20– 30-х рр. Особливості розвитку вищої школи в УРСР у 1940 – 1990 рр. Розвиток ідей неперервності освіти.	1-10 балів	жовтень
Згідно з розкладом	Тема 1.3. Вища педагогічна освіта в Україні (XIX – початок 90-х років XX ст.).	<p>Семінарські, практичні заняття <i>Face to face, online</i></p> <p>Самостійна робота <i>Online</i></p>	Презентації, роздаткові матеріали	1, 5, 10, 11, 14, 27.	Основні тенденції розвитку вищої педагогічної освіти у XIX – на початку 90-х років XX ст. в Україні. Система педагогічної освіти у структурі класичних університетів. Кафедри педагогіки. Вищі педагогічні курси. Педагогічні інститути. Учительські інститути. Трансформація навчальних планів і програм у	1-10 балів	Жовтень

					системі підготовки педагогічних кадрів (50 – 60-і роки ХХ ст). Розвиток мережі педінститутів, розширення переліку спеціальностей (70 – 80-і роки ХХ ст.).		
Згідно з розкладом	Тема 1.4. Розвиток вищої освіти у незалежній Україні (1991 – 2020).	Семінарські, практичні заняття <i>Face to face, online</i> Самостійна робота <i>Online</i>	Презентації, роздаткові матеріали	6, 7, 8, 14, 15, 20, 22.	Державна політика, нормативно-правове забезпечення, фактори розвитку вищої освіти в Україні (1991 – 2020). Болонський процес. Кредитно-модульна система навчання. Стандарти вищої освіти. Освітні послуги сучасних ЗВО. Академічна доброчесність у ЗВО. Професійна, особиста мобільність суб'єктів освітньої взаємодії. Грантова підтримка навчальної, науково-дослідної діяльності.	1-10 балів	Жовтень
Згідно з розкладом	Індивідуальне дослідницьке завдання.	Самостійна робота		Весь перелік.	Виконання індивідуального завдання (створення та оприлюднення презентації за результатами індивідуальної науково-дослідницької діяльності).	20 балів	Жовтень

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: усне опитування, презентація індивідуального завдання, виконання завдань для самостійної роботи, бесіди, мозковий штурм, взаємоопитування тощо.

Форма контролю: залік.

Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою, складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається максимально 60 балів, і рейтингу з атестації (екзамен, залік) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні / семінарські заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача й майбутнього доктора філософії на першому занятті.

Рівень знань умінь і навичок з дисципліни оцінюється за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»):

«відмінно» – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно, аргументовано його викладає під час усних виступів і письмових відповідей, глибоко, всебічно / вичерпно розкриває зміст теоретичних питань і виконує практичні завдання, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу;

«добре» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів і письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань і виконує практичні завдання, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Водночас при викладанні деяких питань бракує достатньої глибини та аргументованості суджень, здобувач припускається окремих несуттєвих неточностей і незначних помилок;

«задовільно» – здобувач у цілому володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, без належної аргументації та обґрунтування, викладає його основний зміст під час усних виступів і письмових відповідей, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності й помилки;

«незадовільно» – здобувач не орієнтується у базовому навчальному матеріалі, не в змозі викласти сутність основних питань під час усних виступів і письмових відповідей.

Згідно з Положенням «Про оцінювання результатів навчання у процесі реалізації освітньо-наукових програм підготовки майбутніх докторів філософії в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України», контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, семінарських занять. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять з дисципліни «Національна система вищої освіти в історико-педагогічному контексті» – усне опитування, презентація індивідуального завдання, виконання завдань для самостійної роботи тощо. Усне опитування проводиться за допомогою методів бесіди, мозкового штурму, взаємоопитування тощо.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах. Підсумковий контроль включає залік відповідно переліку питань, розроблених викладачем. У письмовому підсумковому опитуванні можуть використовуватися тести тощо.

Результати поточного та підсумкового контролю визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

При визначенні рейтингу здобувача враховуються бали, які він отримує під час семінарських, практичних занять та за самостійну роботу. Бали за поточну освітню діяльність визначаються як сума всіх отриманих під час навчальних занять балів, розділена на кількість отриманих оцінок та помножена на коефіцієнт 12, що становить не більше 60 сумарної оцінки за результатами вивчення дисципліни. Бали за підсумками проведення заліку або іспиту визначаються як сума всіх отриманих під час навчальних занять балів, розділена на кількість отриманих оцінок і помножена на коефіцієнт 8, що становить не більше 40 балів сумарної оцінки за результатами вивчення дисципліни.

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Індивідуальне завдання	Залікова робота	Сума
Модуль I						
T1	T2	T3	T4			
10	10	10	10	20	40	100

T1, T2 ... – теми модулів.

Примітка. Отримання 20 балів за індивідуальне завдання є необхідною умовою допуску здобувача до підсумкового контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. *Башикір О.І.* Науково-педагогічна діяльність кафедр педагогіки у вищих педагогічних навчальних закладах України (початок ХХ – початок ХХІ століття) : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01. – Харків: ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2019. – 525 с. URL: <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/2473>
2. *Буніна Л.М.* Історія вищої освіти в Україні // Науковий вісник Донбасу. – 2013. – № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2013_3_2.
3. *Герцюк Д.* Курси вищої освіти у Львові (1904) як перша спроба організації українського приватного університету в Галичині // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2017. – Вип. 32. – С. 173–178. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/pedagogics/article/download/8133/9381>
4. *Гладуш В.А.* Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко – Д., 2014. – 416 с. URL: <http://distance.dnu.dp.ua/ukr/nmmateriali/documents/pedagogikavsh.pdf>
5. *Дем'яненко Н.М., Кравченко І.М.* Учительські інститути в системі педагогічної освіти України (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.) : монографія / Н.М. Дем'яненко. – К. : Фенікс, 2010. – 512 с.
6. *Дзюба О.М., Шан В.С.* Вища освіта в Україні // Енциклопедія історії України: Т. 1: А-В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К.: В-во "Наукова думка", 2003. – 688 с. URL: <https://cutt.ly/0c5PPZu>
7. Діалектика вищої освіти: трансформація від декларації до реалізації: Навч. посібник / *Головко В.О., Гримлат С.О., Барановський Д.І., Кузьмін Б.М., Приходько Ю.О., Хохлов А.М., Пасічник В.А., Канісцький В.Ф.* – Харків: Еспада, 2009. – 304 с. URL: <https://ru.book2.org/book/3034450/5394bf>
8. Закон України «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004 (Ред. від 18.03.2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
9. Зародження і розвиток вищої школи в Україні / Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи. : навч. посібн. – К. : Кондор, 2011. – 628 с. URL: https://pidruchniki.com/18571227/pedagogika/zarodzhennya_rozvitok_vischoyi_shkoli_ukrayini
10. Історія освітньо-виховних систем : навч. посіб. / авт.-упоряд. Пащенко Д. І., Шаповал О. О. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2012. – С. 11-20. URL:<https://repository.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2016/07/Istoriya-osvitno-vyhovnyh-system.pdf>
11. *Медвідь Л.А.* Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні: навч. посіб. / Медвідь Л.А. – К.: Вікар, 2003. – 335 с. – (Вища освіта ХХІ століття). URL: <https://www.twirpx.com/file/1430283/>
12. *Мельник О. В.* Одеські вищі жіночі курси: спеціалізація та навчальний процес (1910-1917 рр.) // Інтелігенція і влада. Сер. Історія: громад.-політ. наук. зб. – Одеса, 2017. – Вип. 36. – С. 91-103. URL: <http://dspace.opu.ua/jspui/handle/123456789/5961>
13. *Нагачевська З.І.* Історія вищої освіти: навчально-методичний комплекс для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 8.18010021 – педагогіка вищої школи / З. І. Нагачевська, О. В. Джус. – Івано-Франківськ : НАІР, 2016. – 54 с.
14. *Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні* / НАПН України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – Київ : Педагогічна думка, 2016. – С. 100-127. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/166230>
15. *Сисоєва С., Батечко Н.* Вища освіта України: реалії сучасного розвитку: [монографія]. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – К. : ВД ЕКМО, 2011. – 341 с. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2581/1/S_Sysoeva_2013_KUBG.pdf
16. *Сірополко Степан.* Історія освіти в Україні. – К. : Наук. думка, 2001. – 912 с. URL: <http://history.org.ua/LiberUA/966-00-0684-5/966-00-0684-5.pdf>
17. *Студентський історико-педагогічний альманах.* Випуск 2. Історія університетської освіти : виникнення, становлення, розвиток : збірн. наук.

- праць молодих дослідн. / за ред. О.Є. Антонової, В.В. Павленко. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 308 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/12524/1/%D0%92%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA%202.pdf>
18. *Терентьєва Н.О.* Тенденції розвитку університетської освіти в Україні (друга половина ХХ– початок ХХІ століття): автореферат дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. Київ, 2016. URL: https://snu.edu.ua/docs/science/dissertation/dissertation_terenteva_n_o.pdf

Додаткова

19. *Алексюк А.М.* Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. Підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вищих навчальних закладів. – К.: Либідь, 1998. – 560 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/237257/>
20. *Аніщенко О.В.* Практика академічної доброчесності в Україні у контексті культури освіти впродовж життя // Академічна доброчесність: виклики сучасності : збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 11.05 – 19.06.2020) / Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. – Варшава, 2020. – С. 7-11. URL: https://www.iiasc.org/wp-content/uploads/2020/07/iiasc_academic_integrity_06_2020-1.pdf
21. *Березівська Л.Д.* Історія освітньо-виховних систем. Робоча програма навчальної дисципліни. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 45 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/9389/>
22. Вища освіта і наука : аналітичний огляд / Київ. нац. ун-т ім.Т. Шевченка, Наук. б-ка ім. М. Максимовича, Інформ.-бібліогр. від.; [упоряд.: Т.М. Белоусова, А.В. Козонущенко; за заг. ред. І.І. Тіщенко; наук. ред. О.О. Сербін]. – Київ : [Б. в.], 2017. – № 3 (березень). – 99 с. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/bp/hs-files/hs-2017-2.pdf>
23. *Дем'яненко Н.М.* Освітньо-виховні системи: Навчальна програма курсу. – К., 2005. – 48 с.
24. *Дем'яненко Н.М. Важинський І.П.* Ретроспектива педагогічної освіти в Україні (XIX – початок ХХ ст.) : Монографія / Дем'яненко Н.М., Важинський І.П. – М. : МПА, 2002. – 240 с.
25. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. *В.Г. Кремень*. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
26. *Жиленко М., Свінціцька М.* Роль класичної університетської освіти у формуванні організаційної культури суспільства // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – 2017. – Вип. 2. – С. 28-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vknutshp_2017_2_9
27. Лиман І. Особливості розвитку вищої педагогічної освіти в УСРР (1920 – 1935 рр.). URL: <https://www.i-lyman.name/BerdjanskPedKursy/History/1.html>
28. *Ничкало Н.* Від античної педагогіки до системи педагогічних наук. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/711102/>
29. *Парпан У. М.* Правова природа вищої освіти в Україні: теоретико-правовий вимір: дис. ... д-ра юридичних наук. Львів, 2018. – 473 с. URL: <https://cutt.ly/pc5SJSB>
30. Сбруєва А. А., Рисіна М.Ю. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах. – Суми: СумДПУ, 2000. – 208 с. (додатки). URL: <https://www.twirpx.com/file/624925/>
31. *Сидорчук Н.Г.* Соціально-історичні моделі університетської освіти // Студентський історико-педагогічний альманах. Вип. 2. Історія університетської освіти : виникнення, становлення, розвиток : збірн. наук. праць молодих дослідн. / за ред. О.Є. Антонової, В.В. Павленко. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2013. – С. 18-30. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/12524/1/%D0%92%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA%202.pdf>
32. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : навч. посібн. – К.: Кондор, 2011. – 628 с. URL: https://pidruchniki.com/13680808/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli

33. Українська педагогіка в персоналіях: у 2 кн. Кн.1: X-XIX століття : навчальний посібник для вузів / Н.П. Дічек, Т.О. Самоплавська, Н.Б. Антоненць, Л.Д. Березівська, Л.С. Бондар; за ред. О.В. Сухомлинської. – К. : Либідь, 2005 . – 622 с.; Кн.2: XX століття : навчальний посібник для вузів / Н.П. Дічек, Т.О. Самоплавська, Н.Б. Антоненць, Л.Д. Березівська, Л.С. Бондар; за ред. О.В. Сухомлинської. – К. : Либідь, 2005. – 552 с.

Періодичні видання

«Вища освіта України»
«Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи»
«Освітологія»
«Новітня освіта»
«Філософія освіти»
«Естетика і етика педагогічної дії»
«Український педагогічний журнал»

Інформаційні ресурси

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.	http://www.nbuv.gov.ua
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.	https://dnpb.gov.ua/ua/
Електронна бібліотека НАПН України:	https://lib.iitta.gov.ua/
Електронна бібліотека ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України	http://ipood.com.ua/
Електронні бібліотеки закладів вищої освіти в Україні та зарубіжжі	

Затверджено рішенням вченої ради Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (протокол №9 від 30.09.2020 р.).